

QORTI TAL-MAĠISTRATI (MALTA)

MAĠISTRAT

DR RACHEL MONTEBELLO B.A. LL.D.

Rikors Nru: 314/2018

Joseph Vella

-Vs-

Mary Helen sive Mariella Strout

Illum, 1 ta' Novembru 2021

Il-Qorti,

Rat ir-Rikors ta' Joseph Vella li gie pprezentat fir-Registru ta' din il-Qorti nhar is-7 ta' Dicembru 2018 fejn, previa kwalsijasi dikjarazzjoni necessarja u opportuna jitqies necessarju u opportun li l-konvenuta b'ingann u/jew malizja mmalafamat u/jew ingurjat bi kliem lill-esponent, u dan *inter alia* billi akkuzatu waqt laqgħa pubblika tal-Kunsill Lokali ta' San Pawl il-Bahar ta' nhar l-24 ta' Ottubru 2018 illi huwa "*heddidha*" filwaqt li allegat ukoll (f'din l-istess laqgħa) illi "*attakkaha*" diversi drabi fuq Whatsapp, liema allegazzjonijiet infondati u inveritieri hi baqgħet issostni rececentement anke f'korrispondenza legali kif ser jigi pruvat, talab illi l-konvenuta tigi kkundannata thallsu somma in linea ta' danni kontemplat fil-proviso tal-Artikolu 9 tal-Kap. 579 tal-Ligijiet ta' Malta, rapprezentanti danni in riparazzjoni tal-malafama u/jew l-ingurja illi huwa soffra b'konsegwenza tad-diskors pubbliku infondat u inveritier tagħha.

Bl-ispejjeż inklużi dawk tal-ittra legali tal-20 ta' Novembru 2018 (Dok. A), u bl-imghax legali mid-data tas-sentenza sad-data tal-pagament effettiv kontra taghha, li qiegħda tigi ingunta minn issa għas-subizzjoni.

Rat ir-Risposta tal-konvenuta Mary Helen sive Mariella Strout, ippreżentata fl-10 ta' Jannar 2019 fejn għe eċċept :-

- 1. Illi preliminarjament, l-indikazzjoni ta' l-intimata fil-vesti tagħha personali huwa eronei stante illi kull diskors u kull allegazzjoni vantata dejjem saret fil-konfront tagħha fil-vesti ta' Segretarju Eżekuttiv tal-Kunsill Lokali ta' San Pawl il-Baħar u qatt ma kienet personalment.*
- 2. Illi, preliminarjament wkoll, dan il-kaz diga għe riferut, in linea mar-regolamenti li jirregolaw il-proceduri waqt is-seduti tal-Kunsill Lokali lil Board ta' Governanza u dan kif juri bl-aktar mod car id-dokument anness u mmarkat bhala Dok A, għal liema raguni qed jigi sollevat il-principju ta ne bis in idem.*
- 3. Illi preliminarjament wkoll din l-Onorabbli Qorti ma hijiex il-fora kompetenti razione materie stante illi dato illi hija kompetenza tal-Qorti fil-vesti ta' gudiatura kriminali*
- 4. Illi fil-mertu, din ma hijiex kwistjoni ta' malafama u jew ingurja izda ta' materja li għet diskussa fil-fora proprja u cioe` waqt laqgħa pubblika tal-Kunsill Lokali ta' San Pawl il-Baħar għal liema raguni ma jistgħu qatt jissustixxu l-elementi rikjesti mil-ligi sabiex dak li għe diskuss waqt diskussjoni miftuha għall-pubbliku bil-ligi jigi kwalifikat bhala malafamanti jew ingurjuż u dan kif ser jigi pruvat waqt it-trattazzjoni tal-kaz.*
- 5. Salv eccezzjonijiet ohra.*

Rat is-sentenza mogħtija minnha stess fit-12 ta' Frar 2020 li permezz tagħha ċaħdet l-ewwel tliet eċċezzjonijiet sollevati mill-konvenuta u ordnat il-prosegwiment tas-smiġh tal-kawża fil-mertu;

Semgħet ix-xhieda u rat il-provi u d-dokumenti kollha migjuba mill-partijiet;

Rat l-atti kollha;

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet ipprezentata mill-attur fis-7 ta' Lulju 2021 in ottemperanza mad-digriet mogħti fid-19 ta' Mejju 2021;

Rat ukoll in-nota ta' sottomissjonijiet responsiva pprezentata mill-konvenuta fl-10 ta' Awwissu 2021 in ottemperanza mad-digriet mogħti fis-seduta tad-19 ta' Mejju 2021;

Semgħet it-trattazzjoni finali tal-abbli difensuri tal-partijiet fis-seduta tal-4 ta' Ottubru 2021;

Rat illi l-kawża tħalliet għal-lum għas-sentenza;

Ikkunsidrat;

Illi in segwitu għas-sentenza in parte tat-12 ta' Frar 2020 li determinat u ċaħdet l-eċċezzjonijiet sollevati fl-ewwel tliet paragrafi tar-Risposta tal-konvenuta, jifdal biex jiġi mistharreg il-mertu tat-talba attriċi u dan fl-isfond tar-raba' eċċezzjoni tal-konvenuta li tolqot il-mertu.

Din hija azzjoni dwar allegat malafama. L-attur isostni li l-azzjoni hija waħda ta' ingurja u fir-Rikors promotur, fisser illi l-allegat ingurja tinsab fil-kliem indirizzat fil-konfront tieghu mill-konvenuta fejn allegatament, waqt laqgħa pubblika tal-Kunsill

Lokali ta' San Pawl il-Baħar fl-24 ta' Ottubru 2018, hija qalet li huwa heddiha u attakkaha diversi drabi inkluż fuq Whatsapp.

Minn qari bir-reqqa tal-istess Rikors promotur, jirrizulta li l-attur ippremetta ulterjorment li l-konvenuta baqhet issostni l-allegazzjonijiet tagħha anke sussegwentement għal-laqgħa tal-24 ta' Ottubru 2018, f'korrispondenza legali. Għall-Qorti il-fatt illi l-kliem allegatament malafamanti ġew ripetuti wkoll f'korrispondenza legali, ifisser illi ma jistax ikun eskluż *a priori* li l-azzjoni tista' tkun ukoll waħda ta' libell, cioè' malafama permezz ta' kitba,

Madanakollu, fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu, l-attur iddikjara bla tlaqliq illi l-azzjoni minnu esperita hija għal ingurja u mhux libell u identifika l-kliem malafamanti bħala dak il-kliem li ġie indirizzat lilu mill-konvenuta waqt il-laqgħa pubblika tal-24 ta' Ottubru 2018. L-attur eskluda wkoll espressament mill-iskop ta' din l-azzjoni, stqarrijiet oħrajn bil-miktub li għamlet il-konvenuta u jew pubblikazzjonijiet fil-midja stampata bbażati fuq informazzjoni provduta mill-istess konvenuta¹. Minn dan huwa manifest illi l-azzjoni odjerna hija arginata speċifikatament bħala azzjoni għal ingurja, tant illi fir-Rikors promotur, l-attur talab il-ħlas ta' danni morali taħt il-proviso tal-Artikolu 9 tal-Att dwar il-Midja u l-Malafama li jistabbilixxi l-ammont li jista' jingħata bħala danni morali f'azzjoni għal ingurja, fis-somma massima ta' ħamest elef Euro.

Għaldaqstant, il-Qorti sejra tillimita l-istħarriġ tagħha f'din il-kawża għall-kliem allegatament malafamanti li allegatament ġew indirizzati mill-konvenuta fil-konfront tal-attur waqt laqgħa li saret fl-24 ta' Ottubru 2018.

Ikkunsidrat;

¹ Il-Qorti fehmet illi dawn l-istqarrijiet bil-miktub huma dawk li saret referenza għalihom fl-Affidavit tal-attur, cioè' email Dok. E u pubblikazzjoni fuq tv.m.com.mt Dok. F.

Illi fir-raba' eċċezzjoni tagħha, il-konvenuta tiċhad li jissussisti l-elementi meħtieġa mil-liġi għal malafama jew ingurja għaliex dak li ntqal mill-konvenuta intqal fil-forum propizju, ċioe' waqt laqgħa miftuħa għall-pubbliku. Din l-eċċezzjoni giet imfassla hekk:-

“Illi fil-mertu din m'hijiex kwistjoni ta' malafama jew ingurja, izda ta' materja li giet diskussa fil-fora proprja u ċioe' waqt laqgħa pubblika tal-Kunsill Lokali ta' San Pawl il-Baħar għal liema raġuni ma jistgħu qatt jissusixtu (recte: jissussistu) l-elementi rikjesti mil-liġi sabiex dak li gie diskuss waqt diskussjoni miftuħa għall-pubbliku bil-liġi jiġi kwalifikat bħala malafamanti jew ingurjuż...”

Il-Qorti minnufih tosserva illi din l-eċċezzjoni, in kwantu hi arġinata fuq il-premessa illi d-diskors impunjat ma jistax jitqies li huwa malafamanti għaliex il-kliem intqal waqt diskussjoni li seħhet fil-forum appożitu, m'hijiex tajba u ma tistax tregġi. Il-lok jew il-forum li fih ikun intqal il-kliem ingurjuż, m'huwiex fost l-elementi meħtieġa mil-liġi biex il-kliem jitqies li huwa malafamanti, purche' naturalment jissussisti l-element tal-pubblikazzjoni. Fil-każ ta' ingurja, dan ifisser illi l-kliem jeħtieġ li jiġi komunikat mhux biss lill-persuna aggravata izda imqar ukoll lil persuna oħra².

Izda f'kull każ, il-konvenuta laqgħet għall-azzjoni billi f'din ir-raba' eċċezzjoni tagħha, ċaħdet li l-kliem impunjat jikkostitwixxi malafama jew ingurja għaliex l-elementi rikjesti mil-liġi ma jissussitux. Huwa proprju minn din il-lenti li l-Qorti sejra tistħarreġ din l-eċċezzjoni kif wara kollox, huwa maħsub fis-subartikolu (6) tal-Artikolu 4 tal-Kap. 579³.

² “Communication only to the defamed person may be sufficient, however, where that person is under a duty to and does, communicate the statement to another...” – Collins on Defamation, Matthew Collins QC, Oxford University Press, (2014 Ed.) p. 70.

³ (6) *Bla ħsara għad-dispożizzjonijiet l-oħra ta' dan l-artikolu, fi kwalunkwe azzjoni ta' malafama taħt dan l-Att, il-konvenut għandu d-dritt li jissottometti bħala difiża kull raġuni għall-mitigazzjoni ta' danni kif ukoll kwalunkwe talba li, jekk tiġi aċċettata, twassal għaċ-ċaħda tal-azzjoni u l-konvenut jista' jissottometti talbiet li l-pubblikazzjoni mhijiex malafamanti u li l-fatti msemmija huma veri u, jew li kwalunkwe opinjoni espressa hija opinjoni onesta. Is-sottomissjoni ta' talba bħal din ma teskludix oħra awtomatikament.*

Mill-atti jirrizulta illi fiż-żmien tal-laqgħa li matulha ntqal l-allegat kliem ingurjuż, il-konvenuta kienet tokkupa l-kariga ta' Segretarju Eżekuttiv tal-Kunsill Lokali ta' San Pawl il-Baħar filwaqt li l-attur kien Kunsillier fl-istess Kunsill Lokali. L-attur fix-xhieda tiegħu, fisser illi huwa ħassu ingurjat u mexxa 'l quddiem din l-azzjoni għaliex il-konvenuta pubblikament waqt il-laqgħa msemija tal-Kunsill Lokali, akkużatu li huwa heddidha u wkoll li attakkaha diversi drabi b'messaġġi fuq WhatsApp.

Il-konvenuta ma tiċhadx illi hija qalet il-kliem impunjat mill-attur f'din il-kawża, ċioe' li akkużatu li huwa heddidha u illi huwa attakkaha diversi drabi u taqbel ukoll illi preżenti għal-laqgħa fejn seħhet l-allegat ingurja, kien hemm preżenti membri tal-pubbliku fosthom uffiċjal tal-Pulizija, is-Superintendent Mario Haber, kif ukoll l-avukat tagħha⁴. Hija taqbel ukoll illi l-messaġġi fuq WhatsApp, esebiti mill-attur flimkien mal-Affidavit tiegħu⁵, jirrappreżenta l-messaġġi effettivament mibgħuta u skambjati bejn il-partijiet fiċ-chat in kwistjoni, fosthom minnha stess⁶.

Ikkunsidrat;

L-ingurja hija definita fl-Artikolu 2 tal-Att dwar il-Midja u l-Malafama (Kap. 579) bħala "*malafama bi stqarrija li tkun intqalet b'malizja bil-fomm*". Malafama mbagħad, tfisser il-komunikazzjoni ta' kliem li jagħmlu ħsara serja lir-reputazzjoni ta' persuna u tinkludi l-libell u l-ingurja⁷.

Minn dan jikkonsegwi illi f'azzjoni għal ingurja, jinkombi fuq l-attur li jressaq prova li tissodisfa lill-Qorti illi **l-kliem allegatament ingurjuż mhux biss ikkaġuna jew huwa kapaċi jikkagauna ħsara serja lir-reputazzjoni tiegħu, iżda wkoll li dan il-**

⁴ Madanakollu, il-konvenuta ċaħdet l-allegazzjoni tal-attur illi dak iż-żmien il-laqgħat tal-Kunsill kienu *live-streamed* u insistiet illi m'hemm l-ebda *recording* ta' din il-laqgħa. L-attur ma ressaq l-ebda prova in sostenn ta' dan.

⁵ Dok. A.

⁶ Ara kontro-eżami tal-konvenuta, 19 ta' Mejju 2021.

⁷ Artikolu 2, Kap. 579.

kliem intqal b'malizzja. Dawn iż-żewġ kriterji jenħtieġu jiġu ppruvati kumulattivament.

Kwantu għall-ħtieġa tal-malizzja tal-istqarrija f'azzjoni għal ingurja, il-prova ta' dan l-element tinkombi lill-persuna aggravata. Fil-każ in diżamina, l-attur jikkontendi illi l-istqarrija tal-konvenuta, magħmula fil-preżenza ta' terzi persuni, illi huwa heddidha u attakkaha fuq WhatsApp, hija ingurjuża fil-konfront tiegħu. Jispetta għalhekk lill-attur jikkonvinci lill-Qorti illi l-konvenuta ma kellhiex effettivament il-fehma ġenwina jew ma kienetx temmen onestament f'dak li esprimiet fil-konfront tiegħu jew li hija kienet motivata fl-istqarrija tagħha minn malizzja jew intenzjoni ħażina.

In materja, Collins⁸ jirritjeni illi *“knowledge of the falsity of a defamatory statement will ordinarily be conclusive evidence of malice.”* Ikompli jgħid: *“Malice may also be inferred from a defendant’s ill-will, prejudice, bias, recklessness, lack of positive belief in the truth of what is published, or improper motive ...”*

Fuq kollox jinsab ritenut illi:- *“Malice cannot be inferred solely from the use of inflammatory or exaggerated language, or a failure to retract and apologise.”*⁹

Kwantu mbagħad għar-rekwiżit ta' ħsara serja lir-reputazzjoni tal-persuna aggravata, dan huwa kriterju essenzjali għas-suċċess ta' azzjoni sija għal malafama konsistenti sija f'libell u sija wkoll f'ingurja, liema kriterju huwa meħtieġ speċifikament mill-Artikolu 3(4) tal-Att dwar il-Midja u l-Malafama¹⁰. Din id-dispożizzjoni tistipola illi stqarrijiet m'humieq diffamatorji sakemm ma jikkawżawx ħsara serja jew ikunu jistgħu jikkawżaw ħsara serja lir-reputazzjoni tal-persuna jew persuni speċifiċi li jagħmlu t-talba.

Dan ir-rekwiżit ta' ħsara serja jew potenzjal ta' ħsara serja, introdott għall-ewwel darba permezz tal-liġi l-ġdida fil-Kap. 579, jistabbilixxi *threshold* ferm iktar oneruż u

⁸ Collins on Defamation: Matthew Collins QC, Oxford University Press, 2014 Ed. - pp. 244.

⁹ Blackwell v. News Group Newspapers Ltd (2007) EWHC 3098 (QB) para. 18-19, kif citat f'Collins, *ibid.* pp. 245.

¹⁰ Att XI tal-2018 - Kapitolu 579 tal-Liġijiet ta' Malta.

impenjattiv għas-suċċess ta' azzjonijiet għal malafama, milli dak li kien rikjest taħt il-Ligi tal-Istampa, Kapitolu 248¹¹.

Fi kliem Collins¹², din ir-regola: “... *operates solely as a threshold for preventing or stopping defamation actions where **the claimant cannot demonstrate that he or she has suffered or likely to suffer, serious reputational harm or, in the case of a body that trades for profit, serious financial loss.***” [enfasi tal-Qorti]

Jingħad illi dan il-kriterju m'huwiex marbut mal-*quantum* tad-danni likwidabbli f'każ li l-istqarrija titqies li hija malafamanti, iżda huwa meħtieġ għall-azzjonabbilita' tal-malafama. Il-Qorti tqis ukoll illi l-istharriġ meħtieġ mill-Artikolu 3(4) tal-Att dwar l-element tal-ħsara serja, huwa wieħed li għandu jsir f'kull azzjoni ta' malafama istitwita taħt l-Att u dan mill-Qorti *sua sponte* mingħajr il-ħtieġa li titressaq eccezzjoni *ad hoc* fir-rigward u dan għaliex il-kriterju jinċidi fuq l-azzjonabbilita' tal-allegat malafama. Dan ifisser illi anke jekk jirriżulta li l-eċċezzjonijiet fil-mertu tal-kontestazzjoni kif prospettati mill-Att, ma jkunux fondati jew altrimenti ma jissodisfawx il-kriterji tal-ligi, l-azzjoni tista' xorta waħda tfalli t-test stabbilit mill-Artikolu 3(4) tal-Att jekk jirriżulta illi wara kollox li l-istqarrija impunjata ma kkaġunatx u m'hijiex kapaci li tikkaguna, ħsara serja lir-reputazzjoni tal-persuna li ressqet l-azzjoni.

Konformement, dak li għandu jiġi kkunsidrat għall-fini li jiġi stabbilit jekk dan il-kriterju ġiex sodisfatt fil-każ partikolari, huwa jekk l-istqarrija impunjata ikkaġunatx ħsara serja lir-reputazzjoni tal-persuna li tressaq l-azzjoni tal-malafama, jew jekk fihiex il-propensita' li tirreka ħsara serja lir-reputazzjoni tagħha. Dan l-effett huwa riskontrabbli jekk fil-każ partikolari, l-istqarrija **tolqot hazin u b'mod serju l-attitudni ta' persuni ohrajn fil-konfront tas-soġġett tal-malafama, persuni li, fil-**

¹¹ Fi kliem Collins [On Defamation, 2014 Ed. Page 128 6.56.], din ir-regola: “... *operates solely as a threshold for preventing or stopping defamation actions where the claimant cannot demonstrate that he or she has suffered or is likely to suffer, serious reputational harm or, in the case of a body that trades for profit, serious financial loss.*”

¹² On Defamataion, 2014 Ed. Page 128 6.56

każ in diżamina, ikunu semghu l-kliem allegatament ingurjużi. Fil-ġeneralita` tal-każi, għall-fini ta' dan l-istharrig ikun jeħtieg li ssir referenza, fost oħrajn, għan-natura tal-imputazzjoni addebitata bl-istqarrija impunjata u għandu jiġi determinat ukoll jekk **il-kliem humiex kapaci fil-kuntest partikolari tagħhom, ikunu diffamatorji għal dik il-persuna partikolari.**

Skont il-Gatley:-

*“... whether a publication has caused or is likely to cause, serious harm is likely to require a careful investigation of facts of the particular case and in particular the inherent gravity of the allegation, the nature and status of the publisher and publishee, the claimant’s current reputation and financial position, and whether similar allegations have been published before.”*¹³ [emfasi tal-Qorti]

Ikkunsidrat ;

Mill-atti u l-provi l-Qorti fehmet illi fir-retroxxena ta' din il-laqgħa pubblika, fejn intqal il-kliem allegatament ingurjuż, kien hemm relazzjoni skomda bejn il-partijiet xprunata bla dubju mill-kritika u l-imġieba affrontattiva tal-attur fil-konfront tal-konvenuta fir-rwol tagħha ta' Segretarju Eżekuttiv. Dan qed jingħad wara li l-Qorti kkunsidrat is-segwentli fatturi li jgħorġu mill-atti u l-provi.

- L-attur kien imħasseb dwar diversi aspetti tal-amministrazzjoni tal-affarijiet tal-Kunsill, fosthom is-sistema ta' CCTV cameras ġewwa l-Kunsill kif ukoll in-nuqqas ta' tindif taż-żewġ latrini pubbliċi tal-Kunsill, iżda dawn l-ilmenti huwa ddeċieda li jivventilahom permezz ta' pubblikazzjonijiet li fihom indirizza kritika qawwija fil-konfront tal-Eżekuttiv tal-Kunsill u dan fil-ġimghat qabel il-laqgħa tal-Kunsill tal-24 ta' Ottubru 2018.

¹³ Gatley, On Libel and Slander (2013 Ed.), p. 41, 2.5.

- Il-konvenuta tagħmel referenza għal żewġ *posts* ippublikati mill-attur fuq il-profil tiegħu ta' Facebook¹⁴ li fihom hija ssostni li huwa żvela tagħrif sensitiv li kien gie ċirkolat minnha lill-Kunsilliera permezz ta' *emails* interni¹⁵.
- L-attur wieġeb għal *email* li bagħtitlu l-konvenuta - *email* gie indirizzat lilu biss - billi inkluda fit-tweġiba tiegħu mhux biss l-Eżekuttiv u lill-Kunsilliera kollha tal-Kunsill Lokali, iżda wkoll diversi entitajiet tal-Istat fosthom lis-Superintendent tas-Saħħa Pubblika u lill-Ministru tas-Saħħa¹⁶.
- Fl-istess żmien, il-konvenuta, f'*email* li bagħtet lill-Gvern Lokali, esprimiet it-tħassib tagħha dwar il-komportament tal-attur u ddeskriviet kif huwa kien jidhol fl-uffiċċju tagħha regolarment u jibqa' hemm għal hin twil, jidderiġiha dwar x'għandu jsir u jieħu ritratti ta' files u dokumenti mill-uffiċċju, attegġjament li l-konvenuta fessritu bħala prepotenti u ta' indħil u fastidju fil-qadi ta' dmirijietha bħala Segretarja Eżekuttiva.
- Il-Qorti rat ukoll l-iskambju ta' messaġġi fuq grupp ta' WhatsApp bejn il-konvenuta, l-attur u s-Sindku tal-Kunsill, Ann Fenech, mibgħuta fil-ġimghat qabel il-laqgħa tal-Kunsill tal-24 ta' Ottubru 2018, liema messaġġi ġew esebiti mill-attur stess. Minn eżami ta' dan l-iskambju¹⁷, il-Qorti ma tqisx li tista' taqbel mal-attur meta fix-xhieda tiegħu qal illi l-iskambju *tac-chats* bejn il-partijiet fuq WhatsApp kien wiehed amikevoli u ċajtjer. Għall-kuntrarju, hija fehmet minnufih illi l-messaġġi mibgħuta mill-attur kien fihom ton manifest ta' ironija u sarkażmu jekk mhux ukoll theddid sottili mistur taħt paraventu ta' umoriżmu. Il-Qorti fehmet illi l-attur ma kienx daqshekk ċajtjer meta huwa wassal il-parir tiegħu lis-Sindku biex toħroġ sejha għall-ħatra ta' Segretarju Eżekuttiv ġdid, f'messaġġ akkumpanjat bi *screenshot* tad-dispożizzjoni tal-liġi

¹⁴ Dok. MHS2 u MHS3 annessi mal-Affidavit tal-konvenuta.

¹⁵ Ara Dok. MHS4, fol. 93.

¹⁶ Ara email a fol 88.

¹⁷ Huwa evidenti li ma ġie esebit l-iskambju sħiħ ta' messaġġi f'dan il-group chat għaliex għalkemm mill-provi jirriżulta li l-attur bagħat iktar messaġġi lill-konvenuta, dawn ma jinsabux fost il-messaġġi esebiti mill-attur.

dwar il-proċedura għat-tneħħija ta' Segretarju Eżekuttiv u b'diversi *emojcons* ta' skieken - li huwa stess stqarr li ġew indirizzati lill-konvenuta personalment¹⁸ - u meta dan is-suggeriment huwa segwih b'talba formali biex il-Kunsill jiddiskuti l-kariga ta' Segretarju Ġenerali waqt il-laqgħa pubblika tal-24 ta' Ottubru 2018¹⁹.

- Din il-fehma tkompli tiġi msaħħa b'referenza għall-kontroversja li inqalghet fl-istess żmien fi hdan il-Kunsill, b'rabta mal-pubblikazzjoni fil-15 ta' Ottubru 2018 fuq is-sit elettroniku tvm.com.mt²⁰ dwar l-istat ta' tindif tal-latrini pubbliċi amministrati mill-Kunsill, fejn ittellgħu wħud mill-istess ritratti li l-attur kien ħa u bagħat huwa stess (fost ritratti oħrajn) permezz ta' *email* lill-konvenuta, ikkupajt ukoll lil persuni oħrajn, fl-istess ġurnata²¹. Pubblikazzjoni li ġiet milqugħa mill-Kunsill Lokali, speċifikament mill-konvenuta, b'risposta ppubblikata fuq l-istess sit elettroniku fejn ingħad li kien l-attur xerred informazzjoni ħażina u li qed jiġi investigat mill-awtoritajiet kompetenti²².

Minn dan kollu l-Qorti tikkonkludi mingħajr wisq diffikolta' illi ma huwiex biss l-iskambju tal-messaġġi bejn il-partijiet fuq Whatsapp li ma kien dħuli xejn (u ċertament mhux daqskemm ġie pengut mill-attur fix-xhieda tiegħu), iżda r-relazzjoni bejniethom fiha nnifisha. Tirravviża tabilhaqq livell sostanzjali ta' tensjoni u diżgwid *anzicche'* ħbiberija u ċajt tax-xorta li pprova jagħti impressjoni l-attur. Dan id-diżgwid kollu evidentement laħaq il-qofol tiegħu waqt il-laqgħa pubblika tal-24 ta' Ottubru 2018 fejn kien qed jiġi diskuss bħala *item* fuq l-aġenda tal-Kunsill, fuq talba tal-attur innifsu, il-kariga tal-konvenuta ta' Segretarju Eżekuttiv u fejn intqal ukoll il-kliem allegatament ingurjuż impunjat f'din il-kawża.

¹⁸ Xhieda tal-attur in kontro-eżami, fol. 99.

¹⁹ Email tal-15 ta' Ottubru 2018.

²⁰ Dok. E anness mal-Affidavit tal-attur.

²¹ Ara Dok. MHS1 anness mal-Affidavit tal-konvenuta.

²² Dok. F anness mal-Affidavit tal-attur.

Il-Qorti fehmet illi f'dan l-aġir tal-attur fil-konfront tal-konvenuta, il-ħsieb tiegħu ma seta' kien xejn ħlief jikkritika lill-istess konvenuta, kif del resto ammess minnu²³, u jimminaha fil-kariga tagħha bħala Segretarju Eżekuttiv tal-Kunsill Lokali: ħsieb li ġie manifestat mingħajr wisq ekwivoċi fl-*email* li huwa baġat lill-membri kollha tal-Kunsill Lokali fil-15 ta' Ottubru 2018 fejn talab li fil-laqgħa li jmiss tal-Kunsill, fl-24 ta' Ottubru 2018, jitpoġġa uffiċjalment għad-diskussjoni l-*item* "Segretarju Eżekuttiv". Kemm hu hekk, dakinhar stess, fil-15 ta' Ottubru 2018, il-konvenuta talbet assistenza mingħand il-Gvern Lokali dwar din it-talba tal-attur, proprju għaliex hija ħassitha taħt assedju bl-atteġġjament tal-attur fil-konfront tagħha²⁴. Atteġġjament li huwa kjarament intiż biex jiskredita u jintimida lill-konvenuta u dan kif elowkement imfisser minnha fl-*email* li hija baġtet lill-Gvern Lokali biex tilmenta kontra dan l-atteġġjament li hija ħasset li huwa minacċjuż.

Jirriżulta wkoll mill-provi illi l-konvenuta mhux biss kienet ġiet akkumpanjata mill-avukat tagħha għal din il-laqgħa, peress li kellha tiġi diskussa l-pożizzjoni tagħha fil-Kunsill²⁵, iżda kienet ukoll diġa' rrapportat lill-Pulizija d-diffikoltajiet li kienet qed tirkontra mal-attur fi hdan il-Kunsill Lokali, fosthom il-messaġġi dispregġjattivi u insulti li kienet irċeviet mingħandu²⁶. Fuq dan ir-rapport tal-konvenuta jirriżulta illi l-attur kien ġie sussegwentement akkużat quddiem il-Qorti *inter alia* li hedded u jew ingurja lill-konvenuta²⁷, għalkemm jirriżulta wkoll li huwa ġie eventwalment liberat mill-ħtija kriminali għar-reati lilu addebitati fuq dan ir-rapport²⁸. Skont kif jirriżulta mill-provi dokumentarji prodotti minnu stess, l-attur kien stqarr mal-Pulizija waqt l-investigazzjonijiet tagħhom b'rabta mar-rapport tal-konvenuta, li huwa jaqbel illi fost il-messaġġi li huwa baġat lill-konvenuta fuq WhatsApp, huwa baġtilha simbolu tas-suba' tan-nofs kif ukoll il-kliem "*wieġeb moża*"²⁹.

²³ Ara kontro-eżami tal-attur, fol. 105. L-attur fix-xhieda tiegħu jaċċetta wkoll illi huwa kkritika lill-konvenuta direttament għaliex hija responsabbli legalment mill-amministrazzjoni tal-Kunsill.

²⁴ Ara email Dok. MHS4, fol. 92 *et seq.*

²⁵ Kontro-eżami tal-konvenuta, 19 ta' Mejju 2021.

²⁶ Dan kollu jirriżulta mill-kopja tal-Affidavit ta' PS 1026 Brendon Gauci, kompriza f'Dok. C anness mal-Affidavit tal-attur innifsu, dwar rapport li sar mill-konvenuta lill-Pulizija fit-23 ta' Ottubru 2018.

²⁷ Dok. C, fol. 61, annessa mal-Affidavit tal-attur.

²⁸ Fol. 71, 72 – sentenza u verbal tad-19 ta' Frar 2019, esebiti mill-attur flimkien mal-Affidavit tiegħu.

²⁹ Ara Affidavit PS1026 Brendon Gauci, *supra*, fol. 63.

Miżmum ferm dak kollu li jirriżulta mix-xhieda u l-atti proċesswali dwar ir-relazzjoni evidentement sfurzata bejn il-partijiet fiż-żmien tal-laqgħa in kwistjoni u l-affronti ripetuti tal-attur fil-konfront tal-konvenuta fit-twettiq tal-kariga tagħha, l-imsemmija kliem u simboli fil-messaġġi li huwa baġhat lill-konvenuta jkomplu jirriafermaw il-konvinzjoni tal-Qorti li l-konvenuta setgħet legittimament tesprimi l-fehma illi l-pożizzjoni tagħha ta' Segretarju Eżekuttiv kienet qiegħda tiġi attakkata u minaccjata mill-attur, inkluż iżda mhux biss, permezz tal-kumpless tal-messaġġi mibgħuta lilha permezz ta' Whatsapp.

Ikkunsidrat;

Stabbilit dan kollu, il-Qorti sejra tgħaddi biex tapplika dawn il-konsiderazzjonijiet fattwali għall-kriterji legali meħtieġa għas-suċċess tal-azzjoni tal-malafama, speċifikament l-ingurja allegat mill-attur.

Kwantu għall-kriterju tal-ħsara serja, il-Qorti ma tirravvizax f'dan kollu l-estremi ta' ħsara serja, la attwali u lanqas potenzjali, għar-reputazzjoni tal-attur. Huwa minnu illi kif sewwa ġie sottomess mill-abbli difensur tal-attur fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu, illi l-imputazzjoni li huwa hedded lill-konvenuta tista' tinftiehem illi huwa ġie akkużat li wettaq reat kriminali, u għalhekk meħuda waħedha din l-imputazzjoni tista' titqies li hija gravi. Iżda, min-naħa l-oħra, wieħed irid iqiegħed din l-istqarrija fl-isfond taċ-ċirkostanzi kollha tal-każ, partikolarment (i) l-isfond tad-diżgwid li evidentement kien qed jirrenja fl-amministrazzjoni tal-Kunsill Lokali dak iż-żmien u tal-kontroversja u tensjoni bejn il-partijiet f'din il-kawża b'riżultat tal-affronti u kritika kontinwa u pubblika da parti tal-attur, u l-imġieba generali tiegħu, fil-konfront tal-konvenuta, (ii) il-fatt illi l-konvenuta kienet diġa rapportat l-imġieba tal-attur fil-konfront tagħha lill-Gvern Lokali kif ukoll lill-Pulizija u (iii) il-fatt illi dan il-kliem intqal waqt laqgħa pubblika li fiha l-konvenuta kienet qiegħda tiddefendi l-kariga tagħha ta' Segretarju Eżekuttiv tal-Kunsill, kontra sfida tal-attur li poġġa din l-istess

kariga tagħha taht skrutinju bit-talba tiegħu li din tiġi diskussa bħala parti mill-aġenda tal-Kunsill waqt il-laqgħa.

Kwantu għall-kriterju tal-ħsara serja lir-reputazzjoni tal-persuna aggravata, gie ritenut hekk in materja ta' ingurja³⁰:-

“As in all cases of defamation, words which are said to constitute accusations of crime must be considered in the context in which they are used. Words which prima facie impute a crime are not actionable without proof of special damage if it is clear from the context, or from facts stated by the speaker or known to the hearers, that they were in fact neither used nor understood to convey a criminal imputation.”

Għalkemm fis-sistema ġuridika tagħna mhux meħtieġ prova tad-danni għas-suċċess ta' azzjoni ta' ingurja, il-Qorti tibqa' tal-fehma illi jekk mill-kuntest li fih intqal il-kliem impunjat, jirriżulta li dak il-kliem ma ntqalx biex iwassal imputazzjoni kriminali, l-azzjoni għall-ingurja ma tistax tirnexxi. Kif stabbilit, għall-fini tad-determinazzjoni tal-element tal-ħsara serja lir-reputazzjoni tal-attur il-kliem li ntqalu mill-konvenuta waqt il-laqgħa pubblika ma jistgħux jitqiesu waħedhom mingħajr ma jsir stħarriġ bir-reqqa tal-fatti tal-każ. Il-Qorti tqis illi fir-retroxxena fuq dettaljata, l-attur kien qiegħed inevitabilment jesponi ruħu għal, jekk mhux tabilhaqq jipprovoka, xi rejazzjoni da parti tal-konvenuta fid-difiża tagħha stess. Għalhekk, meta l-kliem impunjat jitqiesu minn din l-ottika, jirriżulta li l-kliem tal-konvenuta ntqal biex jesprimu r-rejazzjoni tagħha għall-imġieba komplessiva tal-attur fil-konfront tagħha, anzicche' biex iwasslu imputazzjoni li l-attur ikkommetta reat kriminali. Il-Qorti għalhekk ma tirravviża l-ebda ħsara għar-reputazzjoni tal-attur b'riżultat tal-kliem użat mill-konvenuta.

Kollox magħdud, il-Qorti qajla tifhem kif l-istqarrija tal-konvenuta fiċ-ċirkostanzi tal-każ in dizamina, setgħet tiġi perċepita bħala ingurjuża, wisq inqas bħala ingurja li

³⁰ Gatley, *supra*.

kkagonat jew għandha l-potenzjal li tikkawża hsara serja lir-reputazzjoni tal-attur. Kemm hu hekk, l-attur, għajr għal dikjarazzjoni fix-xhieda tiegħu illi r-reputazzjoni u l-integrità tiegħu ġew “*imtappnin minn kollega tiegħu*”, ma wera bl-ebda mod b’liema mod kif ir-reputazzjoni soffriet jew tista’ soffri hsara wisq anqas, hsara serja. Barra minn hekk, l-attur ma ressaq l-ebda provi biex juri illi xi hadd mill-persuni preżenti waqt il-laqgħa in kwistjoni, fehmu mill-kliem tal-konvenuta illi huwa kkommetta reat kriminali. Mill-provi jirrizulta wkoll illi minkejja l-kliem impunjat, l-attur baqa’ jokkupa l-kariga ta’ Kunsillier fil-Kunsill Lokali ta’ San Pawl il-Baħar³¹.

Konformement, għaladarba hija mankanti il-prova tal-kriterju meħtieġ mill-Artikolu 3(4) tal-Kap. 579, il-Qorti tqis illi l-azzjoni tal-attur ma tistax tirnexxi.

Ikkunsidrat;

Għall-kompletezza u għall-fini tad-determinazzjoni dwar il-prova tal-malizzja, il-Qorti wara li qieset il-konsiderazzjonijiet kollha fuq magħmula dwar dak wassal lill-konvenuta biex tagħmel l-istqarrija impunjata u l-kuntest li fih intqal il-kliem, ma tirriskontrax lanqas l-ebda malizzja kwalsiasi fi kliem il-konvenuta, tax-xorta meħtieġa għall-fini tas-suċċess tal-azzjoni odjerna. Għall-kuntrarju, kif diġa’ stabbilit, il-Qorti tirravviża mgieba da parti tal-attur li kienet ben kapaċi tirrażenta fil-konvenuta s-sentiment li esprimiet waqt il-laqgħa pubblika, u għalhekk hija teskludi b’mod assolut illi l-konvenuta setgħet kienet motivata minn malizzja meta qalet li kienet tħossha minacċata u taħt assedju mill-attur, nonche’ fil-kariga tagħha bħala Segretarju Eżekuttiv tal-Kunsill Lokali.

B’żieda ma’ dan, wara li fliet bir-reqqa x-xhieda u l-provi kollha, inkluż dawk dokumentarji, il-Qorti mhux biss ma rriskontrat l-ebda hjiel kwalsiasi ta’ xi falsità fl-istqarrija tal-konvenuta, talli tqis li huwa oġġettivament riskontrabbli l-konvinzjoni assoDATA u ġenwina mil-lenti soġġettiva tal-konvenuta, illi fil-kumpless tal-atteġġjament tiegħu, komprijż fil-messaġġi tiegħu, l-attur kien attakkaha u heddidha.

³¹ Ara Affidavit tal-konvenuta, fol. 75, kif ukoll kontro-eżami tal-konvenuta tad-19 ta’ Mejju 2021.

Konsegwentement, mankanti wkoll l-element tal-malizzja, l-istqarrija impunjata ma tistax titqies bhala diffamatorju skont il-ligi.

Ghalkemm il-Qorti taqbel mal-konvenuta li dak li gie diskuss waqt il-laqgħa in diżamina ma jikkwalifikax bhala malafamanti u konsegwentement sejra tilqa' din l-eċċezzjoni, għandu jingħad illi kif jirrizulta mill-konsiderazzjonijiet fuq magħmula. hija waslet għal din il-konklużjoni minħabba raġunijiet differenti minn dawk ventilati mill-konvenuta fir-raba' eċċezzjoni tagħha.

Għal dawn il-motivi, filwaqt illi tilqa' r-raba' eċċezzjoni tal-konvenuta biss safejn hija kompatibbli ma' dak hawn deċiż, qiegħda tiċhad it-talba fir-Rikors bl-ispejjeż kontra l-attur.

**DR. RACHEL MONTEBELLO
MAGISTRAT.**